

Stop slaveri!

Intro

Vi glæder os til at byde dig og dine elever velkomne til undervisningsforløbet ”Stop slaveri!” på Arbejdersmuseet.

Lærervejledningen er udarbejdet med det formål at styrke elevernes læring gennem muligheden for at integrere undervisningen på museet med undervisningen på skolen før og efter museumsundervisningen. Materialet indeholder konkrete forslag til opgaver, kilder og baggrundslitteratur. Sammen med præciseringen af forløbets læringsmål håber vi, at både elever og lærere oplever en sammenhæng mellem undervisningen i skolen og på Arbejdersmuseet.

Fag: Historie, samfundsfag

Læringsmål:

- Eleverne kan forklare nogle af mekanismerne bag slaveri i perioden omkring den transatlantiske slavehandel og i dag.
- Eleverne kan reflektere og formulere sig om begrebet frihed og menneskers kamp for frihed og rettigheder i perioden omkring den transatlantiske slavehandel og i dag.
- Eleverne kan diskutere og forholde sig til muligheder for at bekæmpe moderne slaveri globalt og lokalt samt på et samfundsmæssigt og individuelt plan.

Før undervisningen på Arbejdersmuseet:

Ved at arbejde med emnet før undervisningen på Arbejdersmuseet skabes der et grundlag for, at alle elever får forudsætninger for at kunne indgå aktivt i undervisningen på museet.

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Anslag	Læreren skriver følgende tre begreber på tavlen: Slaveri Slave Slavegjort Eleverne vælger en ud af to opgaver: 1. Forklar de tre begreber. 2. Forklar sammenhængen mellem de tre begreber. Optag: Læreren laver optag på tavlen. Tavlenoterne gemmes og bruges igen efter museumsbesøget.	Øvelsen vækker nysgerrighed og aktiverer elevernes egen viden og bevidsthed om emnet slaveri i fortid og nutid.

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Introduktion Forberedelse – evt. som flipped classroom (hvor eleverne har set filmklippene hjemme)	1. Eleverne ser Rigsarkivets film ”Dansk Vestindien – historien kort” (4 min.). OPTAG: - Hvornår blev slaveriet ophævet i Dansk Vestindien? - Nævn de vigtigste årsager/aktører i forbindelse med slaveriets afskaffelse.	Eleverne får gode forudsætninger for at deltage aktivt og engageret i undervisningen på Arbejdersmuseet.
	2. Hvad indebærer begrebet transatlantisk slavehandel? Eleverne ser filmen ”Slave Trade in Two Minutes” (3 min.). Optag: Eleverne bruger fem minutter på at undersøge og diskutere begrebet transatlantisk slavehandel, og klassen bliver i fællesskab enig om fem vigtige facts, der knytter sig til begrebet.	
	3a. Hører slaveri fortiden til? Eleverne ser uddraget af Statsministerens nytårstale 2017 (1 min.). 3b. Læreren læser Jens Høvsgaards citat fra 2007 højt for klassen. Eleverne diskuterer følgende udsagn to og to: - Slaveri hører fortiden til. - Relativt få mennesker er ofre for nutidigt slaveri. - Nutidigt slaveri forekommer kun i udviklingslande. - Nutidigt slaveri vedrører stort set kun sextrafficking. - Nutidigt slaveri påvirker ikke mig. OPTAG: Læreren samler op på elevernes reaktioner og svar på udsagnene. KONSOLIDERING: Læreren opsummerer elevernes pointer fra øvelse 1, 2 og 3.	

Undervisningen på Arbejdermuseet

Undervisningen på Arbejdermuseet tager udgangspunkt i en socialkonstruktivistisk tilgang til læring. Undervisningen bygger på dialog, variation og sanselighed.

I forløbet "Stop slaveri!" arbejder eleverne individuelt med en række refleksionsøvelser, der knytter sig til temaet slaveri, de arbejder selvstændigt i grupper med konkrete museumsgenstande, og de tager del i øvelser baseret på Cooperative Learning.

Eleverne orienterer sig i Danmarks rolle i det transatlantiske slaveri, dets mekanismer og de konsekvenser, som denne del af historien havde for forskellige befolkningsgrupper. Derudover skærpes elevernes bevidsthed om, at slaveri som fænomen stadig eksisterer i dag og de ligheder og forskelle, der er mellem slaveri før og nu. Forløbet styrker desuden elevernes tillid til egne handlekompetencer og muligheder for at påvirke fx forbrugere, producenter eller politikere til at stoppe slaveri.

Efter undervisningen på Arbejdermuseet

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Opsamling på museums-besøget	1. Eleverne bruger fem minutter på at genfortælle museumsbesøget for hinanden to og to.	Øvelsen skaber transfer mellem den læring, der foregik på museet, og den læring, der foregår i klasseværelset.
	2. Opfriskning på øvelsen med genstande fra Dansk Vestindien. Med udgangspunkt i arbejds-hæftet fra Arbejdermuseet går eleverne på besøg hos hinanden, hvor de dels fortæller om den genstand, de har arbejdet med, dels lytter til en elev, som har arbejdet med en anden genstand.	
	3. Opfriskning på quiz og byt-øvelsen om moderne slaveri. Læreren laver fælles optag på spørgsmålene (alle quiz og byt-kort er med i arbejds-hæftet).	

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Kildearbejde/ metode	I Rigsarkivet i København findes der flere millioner dokumenter (arkivalier/kilder) fra den periode, hvor Danmark var slavenation og kolonimagt i Dansk Vestindien. Disse kilder er blevet digitaliseret og blev gjort tilgængelige på nettet i marts 2017. De fleste af kilderne er på dansk, og mange af dem er skrevet med gotisk skrift.	Eleverne træner deres metodiske færdigheder og får en fornemmelse af, hvad de historiske kilder kan bruges til.
	1. Hvad kan man bruge kilderne til i dag – og hvem kan bruge dem? Eleverne summer over spørgsmålene, og læreren laver optag.	

	2. Eleverne arbejder to og to med en historisk kilde og svarer på følgende: a) hvad fortæller kilden om fortiden? b) hvad kan den bruges til i dag? Læreren laver optag på øvelsen.	
	3. Andre måder at bruge arkivmaterialet på: Eleverne ser de to film med kunstneren Jeanette Ehlers (hhv. 1 og 5 min.). Eleverne diskuterer denne form for historiebrug.	

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Nutidigt slaveri	Eleverne ser TED Talk'en "Photos that bear witness to Modern Day Slavery" fra 2013 (19 min.).	Eleverne får indblik i emnet nutidigt slaveri og en forståelse for, at det er rigtige mennesker, det drejer sig om.
	1. Læreren samler op på elevernes umiddelbare reaktioner på TED Talk'en.	
	2. Eleverne diskuterer TED Talk'en i grupper (brug evt. det manus, der ligger på samme link som filmen). Hvad giver filmen svar på? Hvilke spørgsmål rejser den? Hvad kan vi bruge den til? Optag: Klassen bliver enig om tre vigtige pointer fra TED Talk'en.	Eleverne får indblik i emnet nutidigt slaveri og en forståelse for, at det er rigtige mennesker, det drejer sig om.

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Årsager til nutidigt slaveri	Eleverne undersøger eksempler på årsager til slaveri i nutiden. • Profit (er der blot tale om mennesker, som vil være rige i en fart)? • Magt (er det magtsyge personer, der udnytter andre mennesker, simpelthen fordi de kan)? • Nærighed (er det bare nogle nærige mennesker, der ikke vil betale fuld pris for diverse ydelser)? • Krig/konflikter/naturkatastrofer (når mennesker bliver fordrevet fra deres hjem og kastet ud i usikkerhed)? • Køn, klasse, etnicitet (hvad betyder det – og hvorfor)? • Hvilke andre faktorer kan inddrages i undersøgelsen?	Eleverne bliver bevidste om emnets kompleksitet , og om at der findes adskillige årsagssammenhænge , som ofte griber ind i hinanden.

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Ansvar, medansvar og mulige løsninger på nutidigt slaveri	1. Hvad med os selv? Tag testen på slaveryfootprint.org (NB: Siden er på engelsk). Diskutér resultatet i klassen.	Øvelsen sætter fokus på elevernes egen rolle som forbrugere. Den sætter også det svære emne i perspektiv og opfordrer eleverne til at reflektere over, hvilke handlemuligheder der findes i en global verden.
	2. Eleverne bruger femten minutter på at undersøge, hvilke organisationer der såvel lokalt som globalt arbejder med at bekæmpe moderne slaveri. Eleverne går sammen to og to og udvælger en organisation, som de undersøger nærmere. Hvad er den pågældende organisations fokus, og hvilket niveau arbejder den på: græsrod/ngo, nationalt, internationalt, mellemstatsligt, overstatsligt – eller er der tale om et firma med en såkaldt CSR-policy? Se evt. listen herunder med forslag til organisationer, hvis det er svært at komme i gang/komme videre. Optag: Hvor mange organisationer har klassen fundet i fællesskab? Hvad er de pågældende organisationers fokus, og hvilket niveau arbejder de på?	Øvelsen sætter fokus på elevernes egen rolle som forbrugere. Den sætter også det svære emne i perspektiv og opfordrer eleverne til at reflektere over, hvilke handlemuligheder der findes i en global verden.

<i>Hvad</i>	<i>Hvordan</i>	<i>Hvorfor</i>
Optag	Begrebsøvelsen ”slaveri – slave – slavegjort”, som eleverne lavede før museumsbesøget, tages frem. Kan der nu suppleres med nye forklaringer og sammenhænge?	Undervisningsforløbets tre dele (før/under/efter museumsbesøget) afrundes, og elevernes læring og progression konsolideres .

Materialer

NB: Links/pdf'er til det nævnte materiale findes på Arbejdmuseets hjemmeside under "Læring -> Stop slaveri!".

Materialer til brug før museumsbesøget:

"Dansk Vestindien – historien kort". Arkivar og seniorforsker Erik Gøbel giver et rids af Danmarks kolonisering af de tre caribiske øer St. Jan, St. Thomas og St. Croix. Filmen varer 4:20 minutter.

"Slave Trade in Two Minutes". Animation som viser udviklingen i antallet af slavetransporter (globalt set) i perioden 1545-1860. Filmen er uden tale og varer 2:46 minutter.

Statsminister Lars Løkke Rasmussens (V) nytårstale 2017. Klippet på lidt under et minut (12:40-13:35) adresserer Danmarks fortid som slavenation.

Jens Høvsgaards citat fra 2007 om at købe en pige på 16 år for 2000 euro.

Materialer til brug efter museumsbesøget:

At arbejde med historiske kilder:

KILDEPAKKE (pdf) med 18 historiske kilder: to skriftlige og én visuel pr. tema eleverne har arbejdet med i undervisningen.

Kunstneren Jeannette Ehlers fortæller om at bruge arkivmateriale i sin kunst. Klippet varer 1:17 minutter.

Kunstneren Jeannette Ehlers' værk "Whip it Good" fra 2014. Filmen varer fem minutter.

Nutidigt slaveri:

Fotografen Lisa Kristines TED Talk "Photos that bear witness to Modern Day Slavery" fra 2013 handler om nutidigt slaveri og giver indblik i udbredelsen af og forholdene for slavegjorte mennesker i vores egen tid. Filmen er på engelsk, men med mulighed for danske undertekster. Den varer 19:21 minutter.

På hjemmesiden slaveryfootprint.org kan man bl.a. teste, hvor mange slavegjorte mennesker der statistisk set arbejder for os selv.

Eksempler på organisationer, der har fokus på moderne slaveri:

- International Labour Organisation
- 50 for Freedom
- Center mod Menneskehandel
- Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH)
- Fairtrade
- Reden International
- Stop Tøjslaveriet
- Antislavery.org
- Walk Free Foundation
- Slaveryfootprint.org
- Danwatch
- HopeNow
- Red Barnet
- Røde Kors
- Unicef

Tips til øvrige materialer (links kan findes på Arbejdermuseet.dk)

Nutid: Moderne slaveri

Center mod Menneskehandels undervisningsportal tilbyder materialer og øvelser om menneskehandel i Danmark.

Danwatch har en undervisningsportal med materialer og forslag til forløb om nutidigt slaveri i et globalt og lokalt perspektiv.

Institut for Menneskerettigheders undervisningsportal tilbyder materialer, dilemmaøvelser mv. om rettigheder.

”Slaver” (2008). Animeret film om to slavegjorte børn (15 min.). Der er lavet et omfattende undervisningsmateriale til filmen (udskoling).

Fortid: Danmark og det transatlantiske slaveri

Bøger:

Halberg, Rikke Lie & Coley, Bertha Rex (2016): Dansk Vestindien – Fra dansk koloni til amerikansk territorium. Frydenlund. Til bogen findes en omfattende portal med bl.a. en lang række kilder og synspunktsmateriale samt en ressourcebank med arbejdsspørgsmål (ungdomsuddannelserne).

Halberg, Rikke Lie & Christensen, Jens (2017): 1917 – Da Danmark solgte Dansk Vestindien. Alinea.

Schou, Lotte & Rostgaard, Marianne (2010): Kulturmøder i dansk Kolonihistorie. Gyldendal (ungdomsuddannelserne).

Online ressourcer:

Historielab har udviklet materialet Da Danmark var en slavenation samt kildebanken ”Slaveriet og Dansk Vestindien” (udskoling).

Rigsarkivet har lavet en tidslinje over den danske slavehandel med kildemateriale og arbejdsopgaver (udskoling).